

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XXXI. De Regularibus & transeuntibus ad Religionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

tantum adficiat personam. Priori casu non re-
cte accipiuntur, c. 3. *inf. De usur.* quod Ecclesia
videretur approbare iniquitatem, *Gl. in casu. 2.*
Dist. 90. ubi alius casus ponit. Posteriori casu
non est prohibitum eas accipere, cum conditio
personae non faciat oblationem vitiosam, per se
loquendo, nec faciat accipientem cooperari
eo modo, quo dictum sup. *h. t. n. 7.* Nisi tamen
scandalum obster; qua ratione non accipitur
oblato à meretrice, quod intelligatur vivere
de mercede prostituti: atque ita Ecclesia vide-
retur fovere iniquitatem acceptando oblatio-
nem de mercede iniquitatis.

Laicis ne utiquam debentur, qui eas capien-
tes raptores & sacrilegi dicuntur, c. *Causam 13.*
inf. De vs. Quo modo & sub laicorum dominio
eas detineri prohibitum sub anathemate, *can.*
pen. & fin. x. q. 1. Posset hic subungi de annatis,
sed de his commodius agetur inferius materia
pensionum, quae tractabitur tit. *De simonia.*

TITULUS XXXI.

De Regularibus & transeuntibus
ad Religionem.

SUMMARIUM.

1. Professio facit Religiosum.
2. Alia est expressa, alia tacita; & hac unde col-
ligatur.
3. Habitus gestatio quando inducat professionem.
4. Habitus an suscipi debeat animo perseverandi
in Religione?
5. Professio tacita an sublataper Conc. Trid.
6. A. I. Valorem professionis requisita. I. Aetas suf-
ficiens. II. Annus probationis.
7. Annus probationis an debeat esse continuus?
8. An anno probationis an renuntiari possit?
9. Hodie ante eum annum emissa professio non
tenet.
10. Transiens ad aliam Religionem de novo pro-
bare debet.
11. III. Professio debet esse libera.
12. Excommunicantur cogentes impediensve
virginem aut mulierem ingredi Religionem.
13. Institutio heredis an teneat facta in casum,
quo quis ingreditur?
14. Mulier adultera detrusa in Monasterium an
sogenda profiteri?
15. Consensus parentum an & quatenus neces-
sarius.
16. Professio, eo non obstante, facta antea.
17. IV. Requiritur habitus in proficiente, &
inhabilis illegitimus natus?
18. Debitor quatenus inhabilis.
19. Mutatio circa habitum an ex jure necesse.
20. V. Acceptanda professio à Superiori.
21. VI. Debet esse Religionis approbata.
22. VII. Et continere etiam vota substantia.
23. Effectus professionis.
24. Bona professi an adquirantur Monasterio.
25. Disponere de bonis ante professionem
vivos non licet.
26. An neque ante admissionem ad Novitium.
27. V. usufructus bonorum adventitiorum capi-
si an transeat ad Monasterium?
28. Legitima an debita liberis: mox ad cognos-
gressus, mox restitui debeat?
29. An & fideicommissum, quo gravatus fuit
dant, remissivum.
30. Bona quasita à Monacho facta Episcopatus
Monasterio.
31. Quasita à Monacho fugitivo vel inquisito
Monasterio?
32. Quid juris in Monacho iusto vel inquisito
Monasterio?
33. Monacho, de seorsum à Religione, ad aliam
transire licet?
34. An tunc transeat & bona?
35. Quid de bonis obveneritibus tempore
Monasterio?
36. Et quid de bonis transeuntis ad Monasterium
bonorum incapax?
37. Effectus professionis etiam in tacita
habet.
38. Professio irrita an validetur per adimple-
primum professorum?
39. Reclamare huiusmodi professionem an
liter liceat.
40. Hodie ex Conc. Trid. reclamare vultus
auditur nisi intra quinquennium.
41. Idque continuum, quod & ignovant
rit.
42. Dimissio habitus an faciat auditum
cessum?
43. Lasso quinquennio an sit locus restitutioni
inhabilis ad profectum?
44. Decreto Conc. Trid. an continuatur professio
inhabilis ad profectum?
45. Reclamandi impedimentum autem

quinquennium an faciat illud non habi?

47. Ordinis sacri susceptio an ratificat professionem.

Non tantum bona Ecclesie addicuntur, de quibus hactenus, sed & ipsa persona divino mancipantur officio, eique strictiori, quales hic dicuntur transire ad Religionem; & vocantur Religiosi sive Regulares, quod sub certa vivant regula. * Tales facit professio, per quam adsumitur status tendens ad perfectionem vite Christianae, per tria vota, castitatis scilicet, paupertatis & obedientiae, de quibus plenius Tit. xxxiv.

Professio alia est expressa, quae fit verbis designationis eaque vel solemnis, coram Praelato & Fratribus Monasterii emissa; vel non solemnis, quando aliquis privatim alicui regulae se obligat, c. Sicut 17. h. t. Alia tacita, quae colligitur primo, ex delatione habitus professorum, de permisso Superioris: nam ut ejus requiritur acceptatio in expressa, ita & in tacita, c. Ad nostram ubi Abbas h. t. modo fit habitus distinctus ab habitu Novitiorum, & per triduum saltem gestetur, quia sic gestans videtur approbasse regulam & professionem d. c. 8. modò sciat tali actu professionem emitti, & sponte eum gesserit; nam metus & ignorantia effectum impedit obligationis, Gl. in c. 1. V. porta verum eod. in 6. Si habitus non sit distinctus, requiritur gestetur per annum, modò incepte gestari per annum discretionis, non etiam si aut, d. c. 1. eod. in 6. c. Ex parte 22. h. t. saltem jure libri 6. Decretal. interpretamur autem illum annum decimumquartum completum.

3. Vult hoc cotrectum Navarr. in Comment.

4. De Regularib. nu. 74 per Clem. 2. h. t. quasi ita vellet, etiam per habitum inceptum gestari ante discretionis annum, qui post compleatur, valeat professionem; cum & ista Clem. requirat gestari per annum ab eo, qui constitutus est in discretionis aetate. Quod ita tamen temperat A. Clem. nisi habitus Novitiorum non sit omnino distinctus forma, colore, statura, ab habitu professorum, ut tunc non inducat professionem, tametsi per viginti annos gestetur, quia non est indicium, ex quo colligatur animus profitentis, Vid. Azor. p. 1. lib. 12. c. 9.

Secundò, ex eo, quod quis suscepto habitu professorum, agat opus professus tantum conveniens, c. Vidua 4. h. t. quia istud opus ponit sufficiens indicium animi, etiam si triduo non duraverit, quia textus in d. c. 4. non fundat se in triduo, sed indistinctè in opere gesto; si tamen libere gesserit, sciens per talem actum induci professionem. Navarr. d. locum 78. ubi vult non esse necesse, ut Novitius praecesserit, cum eo in textu nulla ejus fiat mentio. Præterea habeat justam aetatem, & Superioris ad sensum secundum dicta c. 3. eod. in 6.

Quæritur autem, An ad tacitam professionem spectet susceptio habitus Novitiorum animo perseverandi in Religione? R. Ita velle quodam textus in c. Super 9. c. Consulti 20. h. t. c. 4. eod. in 6 qui habent, voluntatem vitam mutandi & in Religione perseverandi facere non posse Novitium ad saeculum reverti. Verum contrarium verius est, per varios textus, c. Ex transmissa 3. sup. De renuntiat. ubi qui voti causa intravit Monasterium, potest libere recedere: & per tex. in c. 3. inf. De voto ubi proponas Religionis habitum suscipere, si ultra non processerit, dicitur non esse transgressor voti, quod solum propositum non obliget, nec solus ingressus sufficiat, cum de ratione voti sit promissio. Non obstant supra in contrarium allata; nam vel accipienda de intentione vite mutandae firmata, vel de intentione cum animo se obligandi, ut fuerit processum ad promissionem, saltem corde, quo casu inducitur votum simplex. Abbas in d. c. 3. in fine. Azor d. c. 4. q. 4.

Quæritur, An tacita ista professio, ejusve effectus sit sublati per Conc. Trid. R. Per Trid. Sess. 25. c. 16. De Regularib. esse quidem aliqua immutata circa professionem, ut mox dicitur, non esse tamen tacitam sublatam, ejusque durare obligationem, qua subicitur illi Monasterio in quo professus taliter, saltem post annum probationis: nam si ante obligabatur quidem olim professus, sed generaliter, non etiam specialiter, ei Monasterio, c. 3. in fine eod. in 6. in quo posteriori mutatio contingit, uti mox dicitur. Vid. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 4. q. 6.

Quæritur

6 Quantum ad professionis valorem, requiritur primò sufficiens ætas, quæ olim fuit eadem, quæ nuptiarum, *can. xx. q. 1.* In rigidioribus Religionibus ante annum decimumoctavum emitti professionem verat *c. 6. h. t.* Concilium ante annum decimum sextum quempiam proteri prohibuit, cum irritatione actus *Sess. 25. c. 15. de Regularib.* ut professus non obligetur ad nullam regulam.

Secundò, Professio emittatur demùm finito probationis anno, quo admissus ad habitum stetit in Religione, & probatus est probavitque ejus austeritatem & onera, *c. 1. eod. in 6.*

7 Ubi queritur, An annus probationis debeat esse continuus? R. Ita non malè dicitur, tum quia simpliciter annus requiritur, quo casu de continuo plerumque accipitur, si aliud non pateat; & facit, *d. c. 1. eod. in 6.* *ibi per totum sequentè animum:* tum quia requiritur, ut austeritatem loci sufficienter quis sit expertus, quod commodè non fiet per tempus interpolatum Navar. *alios allegans, Conf. 89. n. 1. h. t.* Azor. *d. lib. 12. c. 2. q. 8.* Less. *De just. & jure lib. 2. c. 41. Disp. 7. n. 79.* Qui tamen de licentia Superioris sub obedientia alibi agit, ut morbi, vel negotiorum Monasterii pro tempore, aut alia de causa, potest non dici interruptisse annum probationis, eo quod non sit necessarium, ut novitius probet omnes austeritates in specie, sed satis sit generaliter probaverit. Navar. *Conf. 32. n. 4.* *et Conf. 41. n. 3.* *h. t.* Azor. *d. lib. 12. c. 3. q. 7.* Flamin. *De resignat. benef. lib. 3. q. 13. n. 12.*

8 Q. II. An huic anno renuntiari possit? R. Ita rectè dicitur, inspecto jure veteri; propterea quod pro ingrediente videatur inductus, favori autem suo quilibet renuntiet. Et ita olim professio ante emissã tenebat, exceptis Prædicatoribus & Minoribus: quam exceptionem Bonif. VIII. ad alios Mendicantes extendit, *c. 2. & 3. eod. in 6.* ut in forum Ordine emissã ante annũ professio non obligaret professum isti Ordini, sed liberum illi foret alio migrare, *d. c. 2.* In alijs Religionibus expressè ante emissã obligabat etiam ipsi Ordini professum, non item tacitè *d. c. 2.* Azor. *d. lib. 4. n. 9.* Verum per Trident. *Sess. 25. c. 15. de Regul.* contigit hac in parte mutatio; nam committitur professio ante finitum annum probationis emissã, sive ea sit expressã, sive taciti-

ta cum textus non distinguat, & eadem in utraque militet, scilicet, ne per predictas anticipatas contingat eos recipi, quos satis probati, nec probaverint sufficientem austeritatem locorum, in grave detrimentum Monasteriorum, uti sæpe docuit experientia.

Hoc anno etiam indiget ille, qui unam regulam professus, ad aliam vult transire, quod licet inferius dicemus; nam licet non sit expertus austeritatem, non tamen abusus. Nec facit, quod professus dici nequeat novitius; hoc enim quoad priorem regulam, non etiam quoad posteriorem, quæ necdum probata; & non raro multo est rigidior. Navar. *Conf. 62.* * Ex quibus patet, hanc annuatim concernere jus privatum, ut olim, cuius nuntiat, sed publicum, cui non renunciatur, vatorum pactis. Computandum autem de momento in momentum, donec recurrat publicæ admissionis, *arg. l. 3. §. minorems D. de minorib.*

Tertio, sit professio libera; eum oportet, ut electio vitæ dependeat ab illo arbitrio, propter varia mala, quæ ex consuetudine oriuntur; præcipuè in virginibus, in quibus facilius causa metum causat, per quæ in Monasterium ingressæ, tamquam in certam detrusæ, ut in carnis libertatem, in vitæ jacturam fecerunt, se vindicant, quocumque via sæpè concitant fluctus quædam, in detrimentum Ecclesiæ: ut etiam professio jure sit irritata, ut dicitur infra de voto. * Ergoentes quovis modo virginem aut viduam, aliamve mulierem vitæ communicentur, uti & quovis modo sententiam, auctoritatemque scienter emittentes. Trident. *Sess. 25. c. 18. de Regularib.* & excommunicantur impediētes sine alicujus mulieris ingressum, sive impediturum sit immediate applicatum, sive tacitè, veluti per poenam subijunctam, si ingreditur, quatenus poena ista iustum metum prebit, aut è contra, ut egrediatur, cuiusmodi naturali cõventionem nemo ad matrimonium debet adstringi, *l. Titia 13. D. De verbor. significatib.* qui textus licet loquatur de matrimonio carnali, idem tamen statuentium in

uali, ex ratione eadem militante, scilicet libertate humana, quæ non minor desideratur in hoc, quam in illo: quo modo bene procedit argumentum à matrimonio carnali ad spirituale, de quo Everard, in *Loco à matrim. carnali ad spirituale* Vide & Azor, d. lib. 12. c. 1. q. 2., Sanchez *De matrim. lib. 1. Diss. 39. vers. Quarta Conclusio.*

14 Sed quæri hic possit, An institutio hæredis in casum, quo quis ingreditur, sustineatur? R. Hanc rem non tam spectare ad aliquam coactionem, ut nihil obstat d. lib. 134. quæ loquitur de conventionem pœnali, quæ coactionem continet, & impedit voluntatem; quam ad præmium, cuius spe ad Religionem invitatur, saluâ omnimodâ libertate, ut nihil mali moris involvat: quo modo & ejusmodi spe ad matrimonium quis rectè invitatur, Titio 71. §. 1. & 2. D. *De condit. & demonstr.* quod tamen requirit etiam omnimodam libertatem. Sic & licitum aufferre impedimenta, quo minus quis ingrediat, veluti solvere res alienum, quod ab ingressu arcebat. Ubi non potest dici subesse vitium lamonie, cum non vendatur aliqua res sacra. Sanchez *De matrim. lib. 1. Diss. 39. num. 3.* & dicitur inf. *De Simonia.* Libertas itaque requiritur in ingrediente, ut obstringatur Religioni.

15 Ubi quaeritur, An propter crimen, veluti adulterium, detrusa mulier in Monasterium cogatur profiteri? R. Esse quidem legibus decretum, mulierem adulteram includendam Monasterio, ibique sub habitu monastico perpetuo debere permanere, si vir mortuus fuerit, aut ab eo intra biennium non revocetur, *Auth. Sed hodie C. Ad L. Jul. de adul.* ubi dicitur, *adultera tonsa, monastico habitu suscepto, ibi, dum vivit, permanent.* Verum hoc spectat tantum ad pœnitentiam impositam peragendam, non etiam ad professionem, quæ foret coacta, atque ita irrita; cum Monachum non faciat habitus, aut tonsura, sed professio, ut ab his separata non possit sub istis verbis contineri. Facit, quod uti ad matrimonium nemo iustus cogitur, ita nec ad Religionem sit cogendus, cum utrobique requiratur libera electio.

16 Q. An requiratur consensus parentum? R. Probabile esse, tenei liberos rogare paren-

tum consensum, ne videantur eos contemnere, *arg. c. Licet 16. h. s. unde non raro avertiones animorum; nisi tamen ea in re sit periculum impedimenti: attamen, non obtentâ licentiâ, posse & reclamantibus parentibus ingredi, modò adsit justa ætas, can. 1. & 2. XXI. q. 1.* quia in ordine ad divinum obsequium, & præferim quoad statum eo pertinentem, habent liberi plenum jus & potestatem de se citra præjudicium parentum, ut eorum non necessario requirant consensum, *c. Cum virum 12. in fine h. 1.* nisi parentes premantur inopiâ, ut sine liberorum auxilio vivere nequeant; tunc enim obstat divinum præceptum, *can. 1. Diss. 30.* Vid. Bellarm. *Tomo 1. De Monachis lib. 2. c. 36.* Maynard. *lib. 5. Decis. 14. nu. 20. & seqq.*

17 Quo casu quaeri possit, An subsecuta, eò non obstante, professio sit valida? R. Ita videtur, cum nullibi irriteretur. Et licet anathema dicatur esse, quod spectat ad prohibitionem, non etiam ad irritationem, cum multa fieri prohibeantur, quæ facta tenent, *arg. c. Cum illorum inf. De sent. excom.* suspenditur tamen eo casu professionis effectus, donec provisum fuerit parentibus: nisi & in Monasterio manens filius commode possit his opulari. Navarr *De Regularibus Comment. 3. nu. 48.* ubi dicit, non tantum teneri exire, si præcessit inopia ingressum, verum etiam si subsequatur, petita tamen veniâ.

IV. Ut habilis sit ad essentialia professionis, cum ad impossibile nulla sit obligatio.

18 Ubi quaeritur, An sit habilis illegitimus? R. Patere ex dictis supra, *De filiis presbyt.* secundum Canones, eos non esse inhabiles ad ingressum, quòd per eum purgetur suspicio incontinentie. Quia in re quid innovavit Sixtus V. anno 1587. *Constit. incip. Cum de omnibus, & Constit. incip. Ad Romanum spectat,* qui permittit quidem illegitimè natos ingredi, exceptis natis ex incestu, aut sacrilegio, permittit tamen certa informatione, quam & requisivit in omnibus masculis, sedecim annis majoribus, sub pœna nullitatis, in casum omissionis. Verum Gregorius XIV. Sixtinam illam est moderatus, in *Motu suo proprio, incip. Circumspècta,* apud Azor, d. lib. 12. c. 3. quæ, quoad natos ex incestu aut sacrilegio, permittens

mittens eos ingredi & profiteri, praemissa tamen informatione, & approbatione.

Ad excommunicatos quod attinet, non videtur illorum professio nulla, cum sit actus privatus, qui & ab excommunicato gestus tenet; licet non desit peccatum in communicatione cum aliis. Azor. *d. loco qu. 9.*

De debitore etiam quaeritur, an sit habilis?

19 R. Si spes fuerit, quod remanens in saeculo satisfaciat creditoribus, cum non esse admittendum, cum detrimento aliorum; si vero illa spes desit, posse eum ingredi, cedendo bonis, *arg. l. 1. §. 2. D. De cess. bon. Idem dicendum, si sub sit periculum salutis, si ex saeculo se non subtrahat; quo casu injuria creditorum, quibus alias satisfieri potuisset, non est inspicienda, propter bonum ordinis majoris, *arg. can. Dna. xix. q. 2. Vid. latè Azor. p. 1. l. 12. c. 1. g. 5.**

Est & hac in parte inducta quaedam mutatio per Sixtinam Bullam, *incip. Cum de omnib.* qua statuitur, non alias aliquem admittendum esse ad Religionem, nisi prius pateat de parentibus, de patria, de aetate, de vita, moribus, per sufficientem informationem, & contemptum eos non esse aliquibus criminibus obnoxios aut suspectos, & alieno aut reddendis rationibus non obligatos; alias tales ad Religionem perpetuo declarantur inhabiles. Postea in Bulla sua, *Ad Romanum*, in firmavit eorum professionem, qui ignorant, non praemissa dicta informatione, sunt admitti. Verum Clemens VIII, istos motus irritans, revocavit, & ad jus commune reduxit, relicta praesens contentis in Bullis prioribus in Superiores, qui, forma illis praescripta non servata, aut illis impedimentis adfectos admittunt.

21 V. Ut acceptetur promissio à Superiore, continentis reciprocam obligationem, *sc. Ad Apostolicam 16. h. r.* cui nemo nisi volens adstringitur; neque enim debet quis invitus cogi aliquem alere.

22 VI. Ut sit Religio approbata; alias non tenet tamquam solemnem, ut facta contra juris prohibitionem, *c. fin. inf. tit. 36. c. 1. De Religio. in 6.* Cujus Ratio est, quod effectus obligationis hujus solemnem sit tantum ex Ecclesiae institutione, qua cessante & non approbata aliquem ordinem, non potest

ori ista obligatio, ut dicitur *inf. De* VII. Contineat tria vota substantia, quibus supra, sive explicitè, sive implicitè non restricta aliqua conditione contrahantur, ut liceat uxorem ducere; egressi non nequeat; proprium habere. Haec contra contraria statui monastico, ut dicitur *Tit. 35.*

Effectus professionis, istis positus est, ut etiam profitemem transire in jus Superioris, si quae forte inierit, dissolvit, non tamen futuro, verum etiam de praesenti, necesse est copulam consummata, ut dicitur *Tit. 35. Tit. 35. Tit. 35. Tit. 35.* Monasterio bono capaci omnia bona professi addici; sequitur accessorium suum principale, autem si disposuerit, quod ei licere dictum superius firmiter, ut, licet de ingressu non cogatur, non tamen per eum rumpatur dispositio, *tit. 26. D. testam. nu. 15.* aut nisi per sternum vinciarum sit positum impedimentum, non mittentia bonorum immobilium delata ad Monasteria, qualia iusta esse diximus *sup. success. ab intest. nu. 10.* Quo casu ad agnoscenda devolventur, uti & quando est Ordinum incapax.

Quod de dispositione dictum, accipitur de ea, quae fit in ultima voluntate, nam etiam fit inter vivos, per donationem, remissionem, obligationemve aliam, etiam cum momento, *Conc. Trient. irritavit, sess. 2. c. 16. de regul. nisi fiat cum licentia Episcopi, aut episcopi intra duos menses proximos ante professionem & professio subsequatur.* Ratio est, ne spoliatus bonis ante ingressum non liberè ingrediatur, occasione dimissionum, in detrimentum Monasterii.

Quaeritur verò, An idem obtineat in dispositione facta ante admissionem ad Novitiam? R. Verba quidem *d. c. 16.* non loquuntur de Novitio; quae cum sint contra jus commune, & stringenda potius quam extendenda, tamen tamen eandem videri obtinere in eo, quod dum admittitur ad habitum. Ut patet, nisi idem dicendum esse, cum ubi legis ratio locum habet, etiam locum habeat dispositio, *secundum Navar. hic Conf. 81. & 82.* qui tamen non per Congregationem Cardinalium Interposita esse resolutum, decisionem *d. c. 16.* non habet

locum in donationibus & renuntiationibus ante Novitiatum.

Q. II. An usus fructus, quem habet pater in adventitio liberorum, transeat ad Monasterium? R. Hoc non esse improbabile, cum ingressus, licet pro mortuo habeatur, maneat tamen & patris, & vere in vita existens, neq; per ingressum cogatur bona alii cedere. Nec facit, quod per emancipationem patri non maneat nisi dimidia usus fructus pars, *Instit. Per quas pers. cuique acquir. §. hoc quoque*: nam hoc verum in propria emancipatione patris, in cuius remunerationem petiit patri pars ista, quæ hic non contingit, cum liberi potestate patria tantum ex consequenti libertentur, quod scilicet pater eorum sit factus in capax juris pristini retinendi. *Pinel ad l. 1. p. 1. nu. 47. & seq. C. De bon. maternis, Molina De iust. & iure Traët. 2. Disp. 140. vers. Vtrum autem.*

29 Q. III. An legitima debeat ur liberis continuo ab ingressu? R. Nō debet, nisi demum post mortem naturalem patris, atque inter ea alimenta liberis præstanda esse per Monasterium, uti nec hæreditatem ante peti posse ab institutis: quatenus tamen Monasterium est bonorum capax, nam aliàs, cum penes Monasterium administratio esse nequeat, continuo bona transeunt ad eos, quibus debentur ex testamēto, aut ab intestato *Covarr. ad c. 2. nu. 12. & 14. De testam. Valq. Illust. Contr. c. 37. nu. 1. 2. 10. 11. Neque obstat text. in c. Cum scimus 14. h. t. nam in eo non aliud vult Pont. quàm legitimam debet filio ex bonis patris ingressi, non viventis, sed demum mortui, ut patet ex verbis finalibus d. c. 14. *Et bona paterna, qua ipsi ex successione proveniunt, postulare; cum successio nū la sit vivi, ad quam & spectat legitima. Quæ interpretatio licet displiceat. Covarr. d. loco & de ea dubitet Abbas ad d. c. 14. in fine velique contrariam sententiam, scilicet continuo ab ingressu eam posse peti æquiorē, & tenendam iure Pontificio Navar. de Regularib. Comment. 2. nu. 48. adjuvat tamen eam, quod, quando jus Canonicum non recedit expressè à iure civili, sit iudicandum ei consentire, c. 1. inf. De novis op. nuntiat. Quod cum hac in materia non fiat, nec sit occasio, quare fiat, cum non agatur causa peccati, nec spiritualis dicendum est ei consentire Bart. in Auth. Si qua mulier nu. 21. C. De SS. Eccles. Facendum tamen, æquius**

& commodius esse Monasterio, liberis alimentorum loco iustam portionem assignare, quàm alimenta procurare. Vid. Molina d. Disp. 140. vers. A regula illa.

30 Q. IV. Quid si ingressus sit gravatus fideicommissio post mortem? R. Neutrquam tenei restituere ingressum, ante mortem naturalem, quam non ponit ingressus, ex mente fideicommittentis, qui voluit gravatum pro vita rebus frui Imò si sub conditione, *Si sine liberis*, rogatus fuerit, expirat fideicommissum per ingressum, tamquam defecta conditione, c. De presentia sup. De probat. quod Monasterium eo casu habeatur loco liberorum, & ex interpretatione legis mens fideicommittentis celsa, quasi si de ingressu cogitasset, non fuisset appositurus eam conditionem; nisi tamen alia pia causa in defectum liberorum vocata fuerit, *Nov. de sanctiss. Episc. 123. §. si quis sub conditione 27.*

31 Quidquid præterea consequitur ingressus quocumque titulo cedit Monasterio, cum ipse nihil proprii habere possit, ut dicitur *inf. de statu Monach. * Nisi sit factus Episcopus, cui quæ sita non cedunt Monasterio, à quo censetur exemptus, sed Ecclesie, cui præest, quæ & ipsi succedit ab intestato, uti dictum sup. De success. ab intest. per can. Statutum xviii. q. 1. Quod idem diximus obtinere in Monacho præfecto Ecclesie parochiali, cui per eum quæ sita cedunt.*

32 Ingressus si fugerit, non faciet fugâ suâ, quominus quæ sita Monasterio cedant, ne malitia sua illi proffit, alteri obstat, *can. Abbates xviii. q. 2. Abbas in c. fin. nu. 3. h. t.*

33 Quid si iustè ejectus fuerit? R. Talem non liberari à tribus essentialibus professionis votis; non tenei tamen ad speciales Monasterii observantias, quæ vitam monasticam committantur. Ut eorum, quæ adquirunt, dominium ei non cedat, sed tacitè eorumdem usus illi censetur concessus, & commoditas, quæ eo mortuo cedunt Monasterio. Quod & procedit in ejecto iniuste, quia non potest Monasterio nocere factum Prælati; qui etiam cogi posset recipere ejectum, aut alimenta ei præstare. Ejectos, ut liberi sint à regulis Monasterii sui, nec teneantur se subijcere alteri Monasterio, quia ei se non subjecerunt, vult Nav. d.

Comment. 2. nu. 13. & Comment. 3. nu. 46. reindicare in obedientiam sui Episcopi, ut ei substat, non more aliorum Clericorum, sed eo, quo suberant Prælati sui Monasterii. Quæ opinio videtur minus probabilis, ex eo, quod non obstringerint se, nisi suo Prælati, à quo cum sint liberati non debent obstringi alteri inviti. Vid. Azor. d. lib. 12. c. 16. qu. 4. & 9. & Molina d. Disp. 14. circa fin. vers. De ejusdem.

24 Illud etiam quaeritur, An liceat Monacho, deserta sua Religione, quam professus est, ad aliam transire? R. Professus in aliquo Monasterio illi semper subiectos esse: quia tamen ubi spiritus Dei est, ibi est libertas, & qui spiritu Dei aguntur, non sunt sub lege, quæ non est posita iusto, respondit Pont. c. Licet 18. h. 1. non esse impedimentum alibi professum ad alium transire locum arctiorem, quo tutius suam operetur salutem: petita tamen licentia Superioris, tum ad evitandam contumaciam, tum ut ille advertat, an transitus istius finis sit fundatus in charitate, an vero in temeritate & fucato quodam melioris atque arctioris vitæ colore d. c. 18. §. si verò. Non petita licentia transiens est remittendus ad suum locum, c. 7. h. 1.

Quid si petita licentia non annuat Prælati? Potest nihilominus Monachus transire ad alium locum, quia satisfecit, & judicatur contradictio Prælati protetiva, d. c. 18.

Dixi, arctiorem, quia ad laxiorem transire non licet, sine dispensatione, ex iusta causa: quam Episcopi vult sufficere Abbas, alios secutus. ad d. c. 6. nu. 6. Cujus opinio procedit, quoad transitum ad æqualem Regulam: quam etiam impartiri posse videtur Superior, secundum Abbat, d. loco, & Navar. De Regularib. Comment. 4. nu. 11. Ubi contra Abbatem rectè tenet, ad laxiorem Regulam non concedi transitum, nisi auctoritate summi Pont. cujus opinionem probat Trid. Sess. 25. c. 19. De Regul. Quantum ad Mendicantes, iis denegata est omnimoda licentia transfundi ad aliam quamcumque Regulam, exceptâ Carthusiensium, nisi ex speciali solius Pont. permisso: sub pœna excommunicationis, quam ipso facto incurrunt & recipientes & recepti, ut patet ex Bulla Martini V. an. 1418. incip. *Viam ambitiosa*. Vide latè de hac materia Azor. d. lib. 12. cap. 14.

Alia quaestio est, An licet mutato Monasterio, transeat cum Monacho bono, quæ dicitur R. Cum Navar. d. Comment. 4. nu. 14. vers. *De tempore*, & Covarr. c. 1. nu. 24. De testam. bona nia ad Monasterium simul cum integritate, si ve ea expresse donaverit, si ve tacite, in contentiam scilicet, atque etiam post aditum manere penes prius Monasterium, cum tamen ad quæsitam legitimè, non sint sine causa aditum, ex parte solius donantis. Nec facit, quod erit onerosus secundo Monasterio: quia imputare sibi debet, quod recipiat Monasterium. Ad quæsitam autem post translationem cedente secundo Monasterio, ad quod quis transiit, jus jam est factus membrum. Nec ita quod ipse succedendi sit quaesita prioritate; nam ea perfectè ante mortem testis dicitur ad quæsitam & fundata in persona Monachi; cum ea que ambulat atque ita transiit, secundum Monasterium. Hæc ita, Primò, si de transeat, quia invalida translatio ut non rejicit personam secundo Monasterio, ita non, quæ proinde debentur priori Monasterio. Secundò, si voluntariè; nam si fiat translatio pœnam, ad agendam pœnitentiam, deinde secundo Monasterio alimenta ex fructibus priorum, quæ allata ad prius Monasterium, si hanc ei sit gravis translatio; cum isti nihil impartiri possit eo casu, quo compellitur Monachus recipere, c. an. De lapsis xvi. q. 6. ibi Gl. Val. d. lib. 12. c. 15. q. 3. Molina d. Disp. 140. vers. *Quod Religiosus*.

Quid de bonis obvenerintibus temporali viciatus? R. Ea debere cedere Monasterio priori, cujus adhuc membrum est translati, necdum translatus perfectè ad posterum potest ante factam debitam professionem meriti ei cedant bona, quod videtur etiam Navar. d. loco.

Quid si transierit ad Monasterium bonorum incapax? R. Aliquos velle, prius Monasterium succedere, propter jus ei semel constitutum, quod non fuit ablatum per professionem in secundo, bonorum incapace. Probabilius tamen, bona post professionem in secundo pertinere ad legitimos hæredes, quos petriiissent, si Religionem non transisset, & ab intestato mortuus fuisset. Ratio est, quod per professionem in secundo desinat

omnino esse Religiosus prioris, ejusve membrum; sic autem membrum secundi, eique subiectus: quod eum sit incapax Domini, ad legitimos heredes devolvantur bona necesse est, tamquam ad proximiores, non impedios per aliquem præcedentem. Nam si aliquis foret, esset Monasterium prius, ratione proximioris ingressi, qui eum, uti dictum, illud deseruit, non potest habere jus quod præcedat.

38 Dicta de effectu professionis expressæ habent & locum in tacita; quam non esse sublatam per Trid. dictum supra. hoc videtur. nu. 5. & patet ex Sess. 25. c. 19. de Regul. ubi, non facta mentione tacitæ professionis, hoc solum statuitur, professionem inuitiliter emitti ante annum probationis, ut etiam hæc tacita professio per adumptionem habitus inutiliter fiat ante finitum probationis annum.

Hæc ita, si professio ritè facta sit ex consensu debito, & eorum, qui consentire debent, citra vim aut metum, post debitam ætatem anno probationis finito. Nam si intervenit metus, qui libertatem requisitam impedit, defectus ætatis, quæ certa à Trid. positæ, annus probationis non fuerit exactus, quem exigi completum per Trid. dictum est supra, etiam cum irritatione professionis, non valebit professio.

39 Quæritur autem, An professio irrita, propter dictos defectus, validetur per actum professorum proprium? Resp. Si duret prior causa nequitiam per aliquem actum talem induci approbationem, etiam si postea Ordines susceperit taliter ingressus, quia consensus deest, quem impedit metus, & validum non ponit defectus ætatis. Quod & dicendum, si ignoret nullitatem professionis, quia non potest videri approbata, qui ignorat esse nullum actum, quem gerit ex obligatione, quæ non subest, errantis enim nullus est consensus. *Id. si per errorem D. De jurisd. Qui si forte scivisset nullitatem actus, eum non tam ratificasset, quam potius improbasset exeundo Nav.*

40 Conf. 4. c. 6. de his qua vi. * Quod olim ita processit, ut durante causa non excluderetur ullo tempore ingressus à reclamando, sed audiendus esset, & dimitteendus, probata causa. Ubi non satis erit, allegare causam sed ea probanda modo legitimo, uti nec satis erit, proba-

re per duos testes, quod protestatus sit se prohiberi per metum, nam illi duo testes non aliud agunt, quam confirmant jus dictum, non etiam ponunt probationem: quo non probato, non audietur reclamans, cum protestatio ejus facta contraria nihil operetur.

Inducta super reclamatione est aliqua innovatio per Trid. Sess. 25. cap. 19. de Regularib. quo statutum, ut præcedens per metum, vim, ætatem aut aliam quancumque ob causam professionem esse nullam, non audiatur nisi intra quinque annos, non à die scientiæ nullitatis, sed à die professionis computandum & coram Superiore causas deducat ante dimissum habitum: quem si dimiserit, nullatenus audiendus sit, sed ad Monasterium redire cogendus, tamquam apostata puniendus, nullo interim Religionis suæ privilegio juvandus. Quod decretum utilissimum est, & passim necessarium pro irritis professionib. Azor. d. lib. 12. c. 4. q. 10.

Ubi Primò quæritur, An tempus hoc sit continuum, & urrat ignorantia? Resp. Ita videtur, cum indistinctè & generaliter loquatur textus, ibi *numerandum à tempore professionis sive expressæ, sive tacitæ.* secundum expressa Concilii verba: cum non sit inductum in odium ingressorum, sed in favorem Monasteriorum, ut eorum tranquillitati consuleretur. Ubi per lapsum dicti temporis, licet professio irrita per se non confirmetur (æque eodem potest temporis lapsus inducere veram obligationem, quæ ex consensu pendet, quem nec tempus inducit, nec supplet Pont. Ut talis nunquam in conscientia sit verus Religiosus, donec ratificet professionem) in foro tamen externo præsumatur ratificatio, & quidem præsumptione juris & de jure, ut patet ex verbis d. c. 19. quæ denegant postea audientiam Sanchez, De matrim. lib. 7. Disput. 37. num. 6.

Q. II. An dimissio habitus faciat neutriquam audiendum professum? Resp. Hoc posse videri ex verbis finalibus d. c. 19. quæ habent nullatenus admittendum: æquius & venius tamen, ista verba esse accipienda tantum de tempore, quo non resumpit habitum temerè dimissum. Nam ubi resumpsit, audiendus videtur, quia non est intentio dicti Concilii, jaurum aliquem cogere ad professionem

tionem; quod esset contra leges, vetantes liberi hominis venditionem, & obligationem perpetuam manendi aliquo in loco: sed tantum consilium Monasterio spoliato per dimissionem habitus sive professi, cui satisfactum per presumptionem. Navarr. *Comment. 4. De Regul. in fine.* Dimissio habitus ex justa causa, ut quia non datur licentia eundi ad reclamandum, & nullitatis causis proponendum, coram Ordinario, si commodè, nisi habitu deposito id fieri nequeat, est extra culpam, nec continetur sub ultima clausula, *d. e. 19. Sanch. d. Disp. 37. n. 3.*

44 Q. III. An saltem per lapsum quinquennium sit locus restitutioni in integrum? Resp. Negativam multis probari posse; præcipue ex eo quod hæc præsumptio sit juris & de jure, uti jam dictum, nullam admittens probationem, adeo ut ex ea quis possit condemnari, quod habeatur tamquam convictus. Deinde quod Trid. denegat audientiam post ejus lapsum. Denique quod restitutio ista daret aditum licibus; & causaret perturbationem Monasteriorum. Verius tamen dici, competere restitutionis petitionem, eamque concedi posse & debere, si justa causa allegetur, uti ignorantia lapsi quinquennii & impedimenti, ex regula generali. *Si qua mihi iusta causa &c. D. ex quib. causis majores.* Non obstante præsumptione juris & de jure, quæ licet non admittat probationem in contrarium in judicio ordinario, admittit tamen restitutionem in integrum, & probationem in judicio extraordinario. Nihil facit, quod *d. e. 19.* dicatur non audiendus post quinquennium reclamans; nam per illa verba communis quidem & ordinaria via excluditur, non etiam extraordinaria, *arg. e. coram 7 sup. de restit. in integr.* ubi post peremptorium terminum dicitur non audienda Ecclesia; tamen denegatur beneficium restitutionis in integrum, *l. s. mater in pr. D. de except. rei jud.* Non obstat exceptio rei judicatae, quod minus restitutio concedatur, ut idem hoc in casu sit dicendum. Restitutio hæc non ab alio petenda quam ab eo, qui est supra Concilium, scilicet Rom. Pontifice, cui per Conc. non posse claudis manus, dictum supra *sic. de constit. n. 7.* quidquid contra dicant illi, qui coguntur aliter sentire, quod jurarint in verba magistri, *Vid. Sanch. d. disp. 37. n. 21. & 22.*

45 Q. IV. An illo decreto Concilii Trid. d. e.

comprehendantur inhabiles perpetuo ad profectum? Resp. Id posse videri, ex eo, quod Conc. *d. loco* continet hæc verba, *nisi quomodo quicumque de causa.* Quæ verba cum generalia, videntur omnes casus comprehensam dissimiles & quæ sub alia dispositione comprehenduntur, ne sint superflua, ut in simili tradit Gomez. *ad Reg. Cancell. detrim. 2. 2. vers. Tamen istis.* Estque ea opinio veritas, quo non agitur de corrigendo jure proprio, vel quando non oriretur absonus intellectus, uti hoc in casu, quo contingeret multum mentito sexu, in virorum Monasterio profectam, ejici non posse post quinquennium, & sine gravi detrimento cogetur Monasterium perpetuo inhabiles retinere, atque decretum favore Religionis editum non vertetur detrimentum. Ut verius sit, decreto non concludi perpetuo inhabiles, ac solutio iis proficit. Nec obstant verba ista, *quomodo de causa*; cum res est restringenda ad inhabiles, secundum tradita ab eodem Gomez. *d. loco in pr.* Pro qua parte videtur facere Navarr. *hic conf. 48. r. 2.* Vid. Sanchez *l. cit. d. 3. n. 31. & 32.*

Q. V. An impedimentum reclamandi rans ultra quinquennium faciat illud non haberi. Ita velle Nav. *4. Comment. De Regul. n. 76. vers. Secundo,* scilicet non habet, sed potest audiri posse, vel jure ordinatio, vel per restitutionem. Ratio videtur esse, quod Trid. datur præsumptione ratificationis profecti irritæ, quæ per illud quinquennium irritatur. Durante autem impedimento irritatur profectio expressam, non potest quidquam operari, cum non habeat vires quam expressa, ut videtur est apud *in loco ab expresso ad tacitum.* Quod licet licet diuturna cohabitatio faciat ratum matrimonium metu initum, admittatur probatio in contrarium, scilicet metu durasse. Menoch. *de Præsumpt. 1. q. 95.* Hæc ante ætatem professam requisitam, qui quomodo lapsio, nec dum eam compleat, habet ingredi, quia defectus ætatis ponit inhabilitatem & nullitatem, quæ ante eam completam verificari nequit. De metu etiam idem dici potest. Trid. non contradicat; quia non loquitur casu durantis metus, totius tamen est ratio

tionem petere, propter verba d. c. 19. simpliciter polica. Sanch. d. disp. 37. nu. 34.

47. Denique queritur, An susceptio Ordinis fieri oportet ratificationem professionis? R. Nequaquam illam obesse, quod minus professus inutiliter, ante quinquennium jure ordinario reclamans, audiatur, vel etiam post quinquennium per viam restitutionis: tum quia nullo jure id cautum reperitur, tum quia susceptio Ordinis sit separata à professione: à separatis autem non fiat illatio, Papinianus 20. in pr. D. de minorib. Nec rectè quis objiciet, quod suspiciones Ordines ad titulum Religionis peccare videatur, si non animo ratificandi professionem eos suscipiat, quia non magis peccat, quam alios actus professorum gerens, nec magis quam illos exercendo ratificare dici potest professionem nullam: Nav. de Regul. Comment. 4. n. 71. Rodet. Quaest. Regul. como 3. q. 16.

TITULUS XXXII.

De Conversione conjugatorum.

SUMMARIUM.

1. Ad Religionis ingressum requiritur consensus utriusque.
2. Conjugati post consummationem sine mutuo consensu statum vita non mutant.
3. Spoliatus ad versus ingredientem quatenus restituendus.
4. Copula praecedens an sit impedimento ingressui?
5. Professio altero invito aut inscio facta, an irrita vel irritanda?
6. Professus taliter non revocatus an propria auctoritate egredi & redire possit?
7. Altero conjugum mortuo an confirmetur professio?
8. Viroque ingrediente valida est professio.
9. Ignarus mortis alterius, & postea certior illius factus, an exire possit?
10. Conjugum quo invito alter professus est, an eo invito ingredi ac profiteri possit?
11. Professio sic nulliter facta obligat ad votum simplex castitatis.
12. Post professionem revocatus an possit petere, vel teneatur reddere debitum?
13. Sponsa vi cognita an possit ingredi & profiteri?

14. Consensu alterius facta professio an & alterum obliget ad ingrediendum?
15. An valida sit hujusmodi professio?
16. Consensus ille debet esse liber ab omni dolo & metu.
17. Sponsalia de praesenti, sive matrimonium ratum dissolvitur per professionem solemnem.
18. Itaque jure Ecclesiastico, non divino, aut naturali.
19. Etiam altera parte invita.
20. Ingressi volenti tempus bimestre prescriptum.
21. Tempus hoc an detur ad deliberandum de ingressu, an verò ad profitemdum?
22. An circa hoc mutatio facta per Conc. Trid.
23. Sponsa duodenni ingredi volenti toto quadriennio expectare debet.
24. Ad Ordinem sacrum promovèri vir sine licentia uxoris nequit.
25. Taliter promotus uxori petenti tenetur reddere debitum.
26. Petere vero ipse non potest.
27. Consensus uxoris facit licitam promotionem.
28. Uxor eo casu an teneatur ingredi Religionem.
29. Viro mortuo an iterato valde nubat?
30. Ordinis sacri susceptione non dissolvitur matrimonium ratum non consummatum.
31. An eo casu maritus ordinatus teneatur ingredi Religionem?
32. Quid juris, si uxor dissimulando tacuerit?
33. Uxore non repente an maritus sua sponte ad eam redire possit?

AD ingressum requiritur & sufficit consensus hinc inde, nisi quis alteri sit obligatus. Quo modo servus non ingreditur sine consensu domini, qua de re actum supra sit. de servis non ordin. Episcopi sine consensu Pontificis se non abdicant munere suo, Religionis intrandae causa, ex ratione dicta sup. sit. de renuntiatis. * Conjugati post matrimonium consummatum sine mutuo consensu statum non mutant: quæsitum enim jus alteri invito non auferendum, cui fortè remanenti in saeculo minus commodum vitam cœlibem agere, cum iterato non liceat ei aliud matrimonium inire, vivo conjugè, vinculo prioris matrimonii non dissoluto, ean. quod Deus xxxiii. q. 2. Et ita habet communis sententia, probata per can. sunt qui & san. Agostosa xxvii. q. 2. c. 7. h. t. Ut dō sit attendenda dispositio Justiniana, qua alteri etiam